

Завршни испит

Зашто су важни завршни испити?

Завршни испити ће бити стандардизовани и спроведени под једнаким условима и на исти начин за све ученике, и омогућиће упис у средње школе и на факултете без полагања пријемних (квалификационих) испита. Тестирањем ће се испитивати стечена знања која су важна за касније успешно прилагођавање захтевима послодаваца при запошљавању.

Увођење завршних испита обезбедиће упоредивост школских достигнућа ученика из српских школа са достигнућима ученика из школа земаља Европске уније. Тиме ће се обезбедити проходност за даље школовање и запошљавање у овим земљама, без потребе за додатном нострификацијом (признавањем) диплома стечених у Србији.

Резултати завршних испита искористиће се за побољшање квалитета наставе на нивоу појединачних школа, општина, градова и земље у целини.

О завршним испитима

Завршне и матурске испите полагаће сви ученици који с успехом заврше осми разред основне, односно трећи или четврти разред средње школе, а овим испитима проверавају се и оцењују знања и вештине које су стекли током школовања.

Завршни испит ће се постепено мењати по обиму и структури до 2014. године када ће бити реализован у пуном обиму. Промене се односе на повећање броја предмета који се полажу и на број непознатих задатака у тестовима.

Постепеним прелазом избегавају се изненађења у вези са садржајем и начином испитивања чиме се смањује непознатост и трауматичност испита. Резултати прелазних решења биће детаљно анализирани у циљу њихове оцене и уношења побољшања.

Завршни испит у основном васпитању и образовању је први завршни испит са којим се ученик сусреће током свог школовања. Он се полаже на крају осмог разреда и има функцију сведочанства о усвајању темељних знања, умења и компетенција током основног образовања. Завршни испит на крају основне школе полажу сви ученици.

Новине које доноси Завршни испит

- Завршни испит на крају основне школе полажу сви ученици. До сада су квалификациони испит полагали само ученици који настављају образовање у четворогодишњој средњој школи.
- Завршни испит састојаће се у финалном облику (шк.2013/14.) из три теста: српски/матерњи језик, математика и комбиновани тест из наука (природне и друштвене)
- Завршни испитује степен усвојености образовних стандарда за крај основног образовања. Реч је о националним стандардима. Дакле, први пут се постигнућа ученика проверавају у односу на постављене стандарде.
- Завршни испит у свом финалном моделу састављен је само од непознатих задатака
- Завршни испит прилагођен је ученицима са сметњама у развоју
- Резултати завршног испита биће коришћени за побољшање квалитета наставе и учења на нивоу појединачних школа, општине, округа, школске управе и на националном нивоу.

Завршни испит у основном образовању у школској 2010/2011. години

Завршни испит у 2010/2011-ој неће се много разликовати од досадашњих квалификационих испита за упис у средњу школу. Овај испит ће се вредновати приликом уписа у средње школе тако да ће завршни испит, од укупно 100 поена, носити 40, а успех ђака током основног школовања носиће 60 поена.

Испит ће бити организован у јуну месецу, и састојати се од два предмета: српски односно матерњи језик и математика.

Завршни испит спровешће се током два дана (један дан - један предмет). Испит за сваки предмет трајаће 120 минута.

Завршни тестови имаће 50% потпуно познатих задатака, претходно објављених у збирци задатака, 25% делимично познатих задатака насталих делимичном изменом задатака и 25% задатака чији садржаји нису објављени у збирци, дакле непознати.

Образовни стандарди за крај обавезног образовања дефинисани су на три нивоа постигнућа – основном, средњем и напредном нивоу. Нивои образовних стандарда описују захтеве различите тежине, когнитивне комплексности и обима знања, од једноставнијих ка сложеним. Сваки наредни ниво подразумева да је ученик овладао знањима и вештинама са претходног нивоа.

Основни ниво постигнућа чине знања, вештине и способности којима је овладао више од 80% ученика, средњи ниво постигнућа чине знања, вештине и способности којима је овладао око 50% ученика, а напредним нивоом постигнућа овладао је око 20% најбољих ученика.

Тестови које ученици решавају на завршном испиту садрже задатке којима се испитује оствареност образовних стандарда са основног,

средњег и напредног нивоа. Тестови су конципирани тако да обухватају све нивое знања и све садржаје који су процењени као темељни и од суштинског значаја за наставак школовања.

На основу програма завршног испита у основном образовању и васпитању за школску 2010/2011. годину, сачињава се збирка задатака. Задаци из програма саставни су део збирке. Тестови које ученици решавају састављени су од задатака из збирке и нових задатака које ће ученици први пут видети на тестирању. На завршним тестовима ученици решавају 50% потпуно познатих задатака, претходно објављених у збирци задатака, 25% задатака „делимично познатих“ (настају делимичном изменом задатака који су већ објављени у збирци задатака), а 25% потпуно непознатих задатака (ученик је унапред упознат шта се може испитивати овим задацима – односно са примерима задатака, али не са задацима који су укључени у тестове). Од укупног броја непознатих задатака 40% задатака је средњег, а 60% задатака са напредног нивоа. Непознати задаци вреднују се на исти начин као и познати задаци

РАЗВОЈ МОДЕЛА ЗАВРШНОГ ИСПИТА(Процес развоја завршног испита – од прелазног ка финалном моделу)

1. Модел испита за школску 2010/2011. годину

Имајући у виду да се ради о првој генерацији ученика који су учили по новим програмима, да су стандарди за крај обавезног образовања усвојени 2009. године, да наставни програми нису усклађени са стандардима, да нису сви наставници имали прилику да наставу и оцењивање ускладе са стандардима, прва генерација ученика ће у јуну 2011. године полагати завршни испит који ће имати следеће карактеристике:

- Испит ће се састојати од два предмета: српски односно матерњи језик и математика
- Завршни тестови имаће 50% потпуно познатих задатака, претходно објављених у збирци задатака, 25% делимично познатих задатака насталих делимичном изменом задатака и 25% задатака чији садржаји нису објављени у збирци, дакле потпуно непознати.
- За припремање ученика за полагање завршног испита по програму завршног испита користиће се збирке задатака . Збирке задатака садрже низове задатака којима се проверава оствареност образовних стандарда за крај обавезног образовања. Одређен број задатака из збирке биће коришћен на завршном испиту. Збирку задатака припрема Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања.

2. Модел испита за школску 2011/2012. годину

Друга генерација ученика која полаже завршни испит такође полаже испит из два предмета: српски односно матерњи језик и математика са следећим модификацијама:

- Тестови ће садржати 25% потпуно познатих задатака, претходно објављених у збирци задатака, 25% делимично познатих задатака насталих делимичном изменом задатака који су већ објављени у збирци задатака и 50% задатака чији садржаји и решења нису садржани у збирци.
- Програм завршног испита за 2012. годину биће објављен до краја септембра школске 2011/12. године.

3. Модел испита за школску 2012/2013. годину

Трећа генерација или генерација 2012/13. такође ће полагати два теста, из српског и математике али са следећим модификацијама:

- Тестови завршног испита имаће 25% делимично познатих задатака и 75% потпуно непознатих задатака. Познатих задатака неће бити.
- Програм завршног испита за 2013. годину биће објављен до краја септембра школске 2012/13. године.

4. Модел испита за школску 2013/14. годину (Финални модел)

Финални модел примењиваће се од школске 2013/14. године. То су садашњи (у школској 2010/2011. години) ученици петог разреда.

Завршни испит ће имати следећу структуру и садржај:

- Испит ће се полагати употребом теста из предмета српски језик, односно матерњи језик, математика и употребом комбинованог(једног) теста из наставних предмета и то: историја, географија, биологија, физика и хемија. Заступљеност појединачних предмета у комбинованом тесту (број или проценат задатака) биће структурирана према проценту заступљености у наставном плану од петог до осмог разреда.
- Тестови завршног испита биће састављени само од непознатих задатака
- Листа стандарда односно знања и компетенција који ће се испитивати потпуно непознатим задацима биће објављене до почетка школске 2012/2013, дакле када ова генерација а то је садашња генерација петог разреда (у шк. 2010-2011) започиње седми разред